

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет Педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра Загальної педагогіки та дошкільної освіти

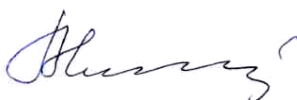
СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
МЕНЕДЖМЕНТ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
підготовки магістрів
спеціальності **012 Дошкільна освіта**
освітньої програми **Дошкільна освіта**

Силабус навчальної дисципліни «Менеджмент дошкільної освіти»
підготовки магістра, галузі знань «012 Дошкільна освіта», спеціальності
«Дошкільна освіта», за освітньою програмою «Дошкільна освіта»

Розробник: Томашевська Ірина Петрівна, професор кафедри загальної
педагогіки та дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри
загальної педагогіки та дошкільної освіти

протокол № 2 від 23.09. 2020 р.

Завідувач кафедри: (Семенов О.С.)

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта 012 Дошкільна освіта Дошкільна освіта Магістр	Нормативна
		Рік навчання – 1-ий
		Семестр – 1-ий
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Лекції – 22 год.
		Практичні (семінарські) – 24 год.
		Самостійна робота – 66 год.
ІНДЗ: =		Консультації – 8 год.
		Форма контролю: екзамен

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта 012 Дошкільна освіта Дошкільна освіта Магістр	Нормативна
		Рік навчання – 1-ий
		Семестр – 1-ий
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Лекції – 8 год.
		Практичні (семінарські) – 8 год.
		Самостійна робота – 88 год.
ІНДЗ: =		Консультації – 16 год.
		Форма контролю: екзамен

II. Інформація про викладача

ППП Томашевська Ірина Петрівна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання професор

Посада професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Контактна інформація 095-469-59-45, Tomashevsk.Iryna@eenu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Навчальна дисципліна належить до циклу нормативних дисциплін у системі підготовки ступеня „магістр”.

Програму навчальної дисципліни “Менеджмент дошкільної освіти” розроблено з урахуванням сучасних тенденцій в умовах формування нових соціально-економічних відносин у суспільстві. Навчально-тематичний план

базується на підставі системного підходу до проблеми управління дошкільною освітою.

Змістовно навчально-тематичний план спрямований на здобуття майбутніми фахівцями знань у галузі управління дошкільною освітою та формування уявлення про основні тенденції щодо перспектив розвитку дошкільної освіти та підвищення ефективності управлінської діяльності у ЗДО.

Вивчення основ управлінської діяльності в системі дошкільної освіти є важливою умовою формування загальної та педагогічної культури магістрів як фахівців вищого кваліфікаційного рівня, які в майбутньому поповнять склад науковців у різних галузях науки та викладацький корпус вищих навчальних закладів.

2. Пререквізити. Постреквізити.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни реалізуються на основі тісних зв'язків з фаховими дисциплінами педагогічного та методичного циклів: «Педагогіка», «Методика виховної роботи та основи педагогічної майстерності», «Загальна психологія», «Історія педагогіки», «Філософія сучасної освіти», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Методика навчання іноземних мов і культур у вищій школі», «Історія світової культури», «Організаційна психологія та психологія керування»

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

В процесі підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти здійснювати формування в них професійної компетентності, яка передбачає знання основ системи дошкільної освіти та управлінської діяльності, вміння і навички організації навчально-виховного процесу в закладах дошкільної освіти на рівні сучасних вимог.

Набуття інтегральних, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей щодо здійснення інноваційної управлінської, моніторингової, адміністративної, фінансово-економічної, соціальної, психологічної діяльності у закладах дошкільної освіти, що уможливлюють високий рівень педагогічної взаємодії при вирішенні різних ситуацій управлінського характеру у професійній діяльності в галузі дошкільної освіти.

Завдання навчальної дисципліни "Менеджмент дошкільної освіти".

Завдання даного курсу полягають у засвоєнні здобувачами вищої освіти знань про планування освітнього процесу в закладах дошкільної освіти; конкретизацію планування, організацію й аналіз навчальних занять; розкриття основних теоретичних засад педагогічного менеджменту, сприяння засвоєнню знань, формуванню умінь з управління закладом освіти; вироблення якостей, що відповідають сучасній моделі менеджера дошкільної освіти; формування комплексних компетенцій менеджера дошкільної освіти та психолого-педагогічної готовності до здійснення управлінської діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність	Здатність компетентно розв'язувати різноаспектні комплексні задачі і проблеми в галузі менеджменту і моніторингу дошкільної освіти, керуючись принципами толерантної комунікації, культурної і міжкультурної взаємодії, творчої, креативної й інноваційної професійної діяльності у виробничих ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог. (ІК)
Загальні компетентності (КЗ)	КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Виявляти національну й особистісну гідність, громадянську свідомість та активність, дбати про розвиток і функціонування громадянського суспільства; мати і обстоювати власну громадянську позицію, незалежно від впливу політичних партій і різних конфесій. КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї. Бути готовим проявляти ініціативу і приймати доцільні та відповідальні рішення в проблемних ситуаціях; діяти в нестандартних ситуаціях і нести соціальну й етичну відповідальність за прийняті рішення. КЗ-3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Мати потребу вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; самостійно набувати і використовувати нові знання і уміння. КЗ-4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу та синтезу інформації з різних джерел. Володіти практичними способами пошуку наукової і професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, хмарних технологій, баз даних і знань КЗ-5. Здатність працювати в команді. Вміння ставити актуальні завдання, спрямовувати свої зусилля на досягнення цілей, вмотивовувати всіх суб'єктів соціальної взаємодії на їх розв'язання; будувати свою діяльність відповідно до моральних, духовних, етичних і правових норм, працюючи в команді. Володіти навичками самоорганізації і саморегуляції. КЗ-6. Поцінування та повага до мультикультурності. Здійснювати професійну діяльність за принципами толерантності, безоцінності до іншої особистості; вирішувати конфліктні ситуації і надавати підтримку в нових, проблемних і кризових ситуаціях.
Спеціальні (фахові) компетентності (КС)	КС-1. Здатність організовувати освітній процес у дошкільних навчальних закладах з використанням сучасних, науково обґрунтованих, традиційних та інноваційних засобів, методів, прийомів, технологій. Створювати максимально сприятливі умови для розвитку, навчання і виховання дітей. Здатність здійснювати прогностичні, планувально-організаційні функції в управлінні дошкільним навчальним закладом. Визначати стратегічні лінії розвитку дошкільного закладу; визначати коло партнерів ЗДО, проводити з ними конструктивні переговори; організовувати командну роботу при вирішенні завдань розвитку ДНЗ; передбачати можливі ризики зовнішнього і внутрішнього характеру та завчасно уникати їх негативного впливу. КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти. Володіти методами та формами методичної роботи, вміти створювати умови для безперервного навчання та ефективного підвищення кваліфікації педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів. Здатність здійснювати моніторингову діяльність в управлінні ЗДО. Уміння використовувати моніторинг як механізм вдосконалення діяльності закладу дошкільної освіти,

реалізовувати контрольно-оцінну та коригувальну функцію в діяльності ЗДО.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами. Здатність брати участь у створенні, координації та реалізації комплексних міжвідомчих програм для підвищення управління якістю освіти, в тому числі для осіб з особливими освітніми потребами. Володіти вміннями і навичками забезпечення організації освітнього процесу в ЗДО з урахуванням принципів дошкільної освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії тощо.

КС-4. Здатність зміцнювати та раціонально використовувати матеріально-технічну базу ЗДО, створювати розвивальне середовище відповідно до особистісно-зорієнтованої моделі освіти дітей дошкільного віку. Використовувати повноваження закладу дошкільної освіти щодо поповнення й розвитку матеріальної бази на основі дидактичних, виховних, естетичних, санітарно-гігієнічних вимог; дотримуватися порядку організації харчування та медичного обслуговування дітей в дошкільному закладі. Сприяти створенню безпечних умов для навчання, виховання дітей та охорони праці в ЗДО. Готовність до організації фінансово-господарської діяльності системи дошкільної освіти. Здійснювати організаційно-фінансове планування, а також управління та контроль за фінансово-господарською діяльністю закладів дошкільної освіти в районі (місті).

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної.

Сприяти впровадженню ефективних форм взаємодії закладів і установ науково-методичного забезпечення дошкільної освіти для реалізації навчально-методичної і науково-дослідницької функцій. Управляти інноваційними процесами в системі дошкільної освіти.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості. Здатність керувати роботою управління освіти щодо кадрового забезпечення системи дошкільної освіти району (міста). Здійснювати аналіз якості кадрового забезпечення, підбір, розстановку працівників дошкільної освіти; сприяти підвищенню якості фахової підготовки кадрового складу ЗДО.

КС-7. Здатність до співпраці з різними категоріями фахівців. Вміти ефективно взаємодіяти з працівниками дошкільного навчального закладу, органами управління і самоврядування; налагоджувати професійну комунікацію; враховувати зв'язок і вплив власної діяльності на сумарний результат роботи колективу. Здатність до взаємодії з батьківською спільнотою, налагодження соціально-педагогічного патронажу, пропагування педагогічних знань серед широких верств населення. На основі знань правових засад, завдань і принципів планувати та організовувати взаємодію дошкільного навчального закладу і сім'ї; ефективно залучати батьків до управління ЗДО.

КС-8. Здатність до здійснення контролю за діяльністю дошкільних навчальних закладів, проведення атестації ЗДО. На основі знань нормативно-правового регулювання та завдань, принципів, процедури атестаційної експертизи, критеріїв оцінювання здійснювати державний контроль за діяльністю закладів дошкільної освіти.

КС-9. Готовність до реалізації заходів щодо розвитку мережі закладів

	дошкільної освіти у районі (місті). Здатність аналізувати соціальний та економічний стан району (міста), вивчати запит населення щодо послуг дошкільної освіти, вести облік дітей і комплектувати заклади дошкільної освіти, сприяти вдосконаленню мережі ЗДО.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН-1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні. Володіти законодавчою базою щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування дошкільної освіти в Україні. Називати міжнародні та законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку ПРН-2. Знати традиційні та інноваційні технології організації і проведення методичної роботи в дошкільному навчальному закладі за напрямками, обумовленими посадовими обов'язками вихователя-методиста ЗДО. Знати сучасні концепції, завдання, зміст, методи, організаційні форми і засоби дошкільної освіти; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей дошкільного віку; види і зміст контролю за його перебігом ПРН-3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів. Виявляти уміння і навички виконання адміністративно-управлінської діяльності директора (завідувача) ЗДО: здійснювати організаційну, методичну, освітню, проектувальну, контрольну, фінансово-господарську та інші види роботи. ПРН-4. Визначати управління як процес, його закономірності і принципи. Пояснювати організаційну структуру управління. Знати загальні та спеціальні функції управління; мету, завдання, принципи, критерії, види таких функцій управління, як планування, організація, регулювання, коригування і контроль. ПРН-5. Розуміти заклад дошкільної освіти як педагогічну систему: значення, зміст, порядок розробки і затвердження статуту ЗДО; комплектування груп, порядок прийому, відрахування та збереження місць за дитиною. Знати режим роботи навчального закладу, організацію навчально-виховного процесу, функції учасників освітнього процесу. Демонструвати уміння і навички роботи вихователя-методиста: надавати методичну допомогу вихователям ЗДО за всіма напрямками програм навчання і виховання дітей, готувати і проводити різні форми методичної роботи з підвищення кваліфікації вихователів: семінари, практикуми, тренінги, консультації та ін. заходи методичного спрямування. Організовувати роботу методичного кабінету ЗДО. ПРН-6. Надавати допомогу вихователям щодо вибору методик діагностування досягнень у розвитку дітей з різних розділів програм навчання та виховання. Аналізувати та оцінювати отримані результати, інтерпретувати та розробляти індивідуальні корекційно-розвивальні програми для дітей у нормі та з відхиленнями в психофізичному розвитку. ПРН-7. Знати організаційну структуру і завдання органів управління дошкільною освітою. Називати посадові обов'язки і загальну характеристику основних напрямів діяльності спеціаліста з питань

	дошкільної освіти районного (міського) управління освіти. використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти. ПРН-8. Аналізувати та оцінювати ефективність роботи вихователя у сфері виховання дітей; розробляти критерії оцінки та самооцінки його діяльності. Відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень. ПРН- 9. Координувати організацію навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі, створювати умови для розвитку, навчання і виховання дітей. Установлювати залежність між стилем керівництва і соціально-психологічним кліматом у колективі. Визначати соціально-психологічні аспекти взаємодії керівника зі співробітниками: соціально-психологічні функції керівництва, поєднання адміністративних і соціально-психологічних методів керівництва, чинники створення сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі. ПРН-10. Знати передумови й умови, функції, принципи, мету, завдання, зміст, методи, форми, види моніторингової діяльності спеціаліста з управління системою дошкільної освіти. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Розробляти шляхи формування сприятливого соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі, управляти конфліктною ситуацією, застосовувати структурні і міжособистісні методи подолання і попередження конфліктів ПРН- 11. Знати організаційну структуру і завдання органів управління дошкільною освітою. Називати посадові обов'язки і загальну характеристику основних напрямів діяльності спеціаліста з питань дошкільної освіти районного (міського) управління освіти. Уміти організовувати харчування, медичне обслуговування, оздоровлення дітей ПРН- 12. Відтворювати фінансово-господарський механізм діяльності закладу дошкільної освіти: знати джерела фінансування, кошторис доходів та видатків як основний планово-фінансовий документ, його структуру, принципи фінансування, показники та контрольні цифри для складання кошторису. Називати правила ведення та зберігання фінансової документації
--	--

5. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. <i>Теоретичні основи управління в системі дошкільної освіти</i>						
Тема 1. Основні наукові підходи до управління освітніми системами дошкільної освіти	8	2	2	4		Р,Т/2
Тема 2. Нормативно-правова база менеджменту дошкільної освіти	14	2	2	7	1	Р,Т/4
Тема 3. Інформаційне забезпечення менеджменту ЗДО та організація внутрішнього моніторингу	16	2	2	7	1	РМГ,Т/4

Тема 4. Менеджмент освітніх інновацій у системі ЗДО	12	2	4	5	1	P,T/4
Тема 5. Вимоги до сучасного менеджера закладу дошкільної освіти		2	2			P,T/4
Разом за змістовим модулем 1	50	10	12	23	3	14
Змістовий модуль 2. <i>Проектування та конструювання процесу управління в умовах нової парадигми закладів дошкільної освіти</i>						
Тема 6. Організація управління у ЗДО та система планування його діяльності	14	2	4	7	1	P,T/6
Тема 7. Етапи моніторингової діяльності керівника ЗДО	14	2	2	7	1	P,T/6
Тема 8. Сутність стратегічного управління закладом дошкільної освіти	16	2	2	7	1	P3,T/6
Тема 9. Організація медичного обслуговування та харчування у ЗДО	12	2	2	7	1	P3,T/2
Тема 10. Державна атестація ЗДО – основний вид державного контролю.		2	2			
Тема 11. Психологічні основи прийняття управлінських рішень керівником ЗДО	14	2	2	7	1	P,T/6
Разом за змістовим модулем 2	70	12	14	35	5	26
Модульна контрольна робота (МКР)						T/60
Усього годин/балів	120	22	26	66	8	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. <i>Теоретичні основи управління в системі дошкільної освіти</i>						
Тема 1. Основні наукові підходи до управління освітніми системами дошкільної освіти	12	1	1	10	2	P,T/10
Тема 2.. Нормативно-правова база менеджменту дошкільної освіти	12	1	1	10	2	P,T/10
Тема 3 Інформаційне забезпечення менеджменту ЗДО та організація внутрішнього моніторингу	16	1	1	10	2	P,T/10
Тема 4. Вимоги до сучасного менеджера закладу дошкільної освіти	16	1	1	10	2	РМГ,Т/10
Разом за змістовим модулем 1	56	4	4	40	8	20

Змістовий модуль 2. Проектування та конструювання процесу управління в умовах нової парадигми закладів дошкільної освіти						
Тема 5. Організація управління у ЗДО та система планування його діяльності	15	1	1	9	2	P,T/10
Тема 6. Етапи моніторингової діяльності керівника ЗДО	15		1	9	2	P,T/10
Тема 7. Організація медичного обслуговування та харчування у ЗДО	12	1	1	10	2	P,T/10
Тема 8. Державна атестація ЗДО – основний вид державного контролю	11	1		10	1	
Тема 9. Психологічні основи прийняття управлінських рішень керівником ЗДО	11	1	1	10	1	P,T/10
Разом за змістовим модулем 2	64	4	4	48	8	20
Модульна контрольна робота (МКР)						T/60
Усього годин/балів	120	8	8	88	16	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

№ п/п	ТЕМА
1.	Державно-громадська система управління освітою в Україні.
2.	Аналіз діяльності закладу дошкільної освіти .
3.	Організація внутрішньошкільного контролю у ЗДО.
4.	Статут закладу дошкільної освіти, його розробка, твердження і коригування. Документація, доповнюючи статут освітньої закладу
5.	Структура системи державно-громадського управління дошкільною освітою в Україні.
6.	Функції та завдання маркетингової служби в закладі дошкільної освіти
7.	Поповнення і розвиток педагогічного кадрового ресурсу закладів дошкільної освіти
8.	Взаємодія соціальних інститутів в управлінні системою дошкільної освіти.
9.	Регулювання взаємовідносин в педагогічному колективі ЗДО.
10.	Педагогічна самоосвіта як індивідуальний процес підвищення кваліфікації.

IV. Політика оцінювання

1. Політика викладача щодо студента: засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

2. Політика щодо академічної доброчесності: жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

3. Політика щодо дедлайнів та перескладання: Пропущені практичні, семінарські заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

V. Підсумковий контроль

Види контролю: поточний, підсумковий. Методи контролю: експрес-контроль підготовки до заняття, виконання домашніх завдань, поточне опитування, оцінка роботи протягом практичного заняття, оформлення результатів самостійної роботи, перевірка конспектів, доповіді, тестування.

Форма контролю: екзамен.

Питання до заліку: тестові завдання.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82–89	Дуже добре
75-81	Добре
67 -74	Задовільно
60-66	Достатньо
1–59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — К.: Видавництво, 2012. – 26 с.

2. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015.

3. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_174.

4. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 37–38, Ст. 2004.

5. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179).

6. Даниленко Л. І. Інноваційний освітній менеджмент: навчальний посібник. К.: Главник, 2006. 144 с.

7. Калініна Л. М. Стратегічне управління освітньою організацією : навчальний посібник. Ніжин : НДУ імені Миколи Гоголя. Режим доступу:

http://lib.iitta.gov.ua/710867/1/KALinina_L_KovalenkoE_Strateg_ne_uprav_nnya_os_v_organiz_yu.pdf

8. Коберник О. М., Гагарін М. І. Менеджмент в освіті : навчальний посібник. 3- вид. Умань : ВПЦ «Візаві». 2017. 242 с.

9. Крижко В. В. Теорія та практика менеджменту в освіті: навч. посіб. К. : Освіта України, 2005. 256 с.

10. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент : навчальний посібник. 2-е вид., випр. Харків : ХарPI НАДУ «Магістр», 2015. 512 с.

11. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Харків : Основа, 2007. 448 с.

12. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг освіти : навч.-метод. посіб. К. : Освіта України, 2006. 144 с.

13. Освітній менеджмент: теорія і практика: зб. наук.пр. / за заг. ред. І.В. Соколової, О.Б. Проценко. Маріуполь : МДУ, 2013. 216 с. Режим доступу: http://mdu.in.ua/Nauch/Konf/osvtn_menedzhment_2013.pdf

14. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волошук В. В. Основи менеджменту: навчальний посібник / За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. Івано_Франківськ, «Лілея_НВ», 2015. 336 с. Режим доступу: http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki_pracevlasht/vstup_do_menedg.pdf

15. Стратегічне управління: навчальний посібник / Гевко О.Б., Шведа Н.М. Тернопіль ФОП Паляниця В. А., 2016. 152 с.

16. Черниш А.П. Менеджмент освіти: навчальний посібник. Київ : Університет КМПУ імені Б.Д. Грінченка. Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7034/1/A_Chernysh_NP_OM_IS.pdf

17. Хаджирадева С.К., Черненко Н.М., Торган М.М. Теорія і практика управління закладами освіти: Навчальний посібник. Серія «Управління навчальним закладом» Київ: «Освіта», 2013. 184 с. Гриф МОН України (№ 1/11-19453 від 18.12.2012 р.)

18. Шоутен Т., Даниленко Л.І., Зайченко О.І., Софій Н.З. Менеджмент керівників закладів дошкільної і початкової освіти. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/19668292.pdf>

19. Харченко А. Психолого-педагогічні інноваційні технології в реалізації базового компонента дошкільної освіти / А. Харченко // Нова педагогічна думка. - 2013. - № 3. - С. 135-137.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Закон України «Про вищу освіту» : від 01.07.2014 № 1556-VII: зі змін. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. (дата звернення: 27.08.2020).

2.. Постанови КМУ:

- «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 21.08.2019 № 800
- «Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти» від 10.04.2019 № 530
- «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку та учнів» від 13.09.2017 № 684

- Постанова Головного державного санітарного лікаря України "Про затвердження Тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів у закладах дошкільної освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) від 21.05.2020 № 25.

3.Накази МОН:

- «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19 від 16.03.2020 № 406
- «Про затвердження Примірного положення про методичний кабінет закладу дошкільної освіти» від 16.04.2018 № 372
- «Про затвердження Примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти» від 19.12.2017 № 1633
- «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності» від 20.04.2015 № 446
- «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція)» від 22.05.2012 № 615

4.Листи МОН:

- «Щодо організації діяльності закладів дошкільної освіти у 2020/2021 навчальному році» від 30.07.2020 № 1/9-411
- «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2020/2021 навчальному році» від 22.07.2020 № 1/9-394
- «Щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти» від 19.04.2018 № 1/9-249
- «Методичні рекомендації щодо організації взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців» від 11.10.2017 № 1/9-546
- «Щодо створення інклюзивного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти» від 25.06.2020 № 1/9-348
- «Щодо методичних рекомендацій з організації психолого-педагогічного консилиуму для проведення повторної комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини» від 16.06.2020 № 1/9-328
- «Про застосування державної мови в освітньому процесі» від 17.09.2019 № 1/9-581
- «Щодо комунікації з дітьми дошкільного віку з родин учасників ООС/АТО, внутрішньо переміщених осіб та організації взаємодії з їхніми батьками» від 12.12.2019 № 1/9-766
- «Щодо організації медико-педагогічного контролю на заняттях з фізкультури в закладах дошкільної освіти» від 12.12.2019 № 1/9-765
- «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству» від 18.05.2018 № 1/11-5480